

Illustratie: By TUBS - Own work This SVG locator map includes elements that have been taken or adapted from this locator map.svg, CC BY-SA 3.0.

Idaho grenst in het oosten en noordoosten aan de staat Montana, in het oosten aan Wyoming, in het zuiden aan Nevada en Utah, en in het westen aan Washington en Oregon. In het noorden deelt het een klein deel van de grens met Canada met de provincie British Columbia.

Werken in een Amerikaanse plattelandsbibliotheek (deel III)

‘De bibliotheek houdt mij in leven’

Marjolein Lolkema werkte jarenlang in dorpsbibliotheken in Nederland (Zwartewaterland en Urk). 4,5 jaar geleden emigreerde ze naar de Verenigde Staten. Vanaf de emigratie werkt ze in een kleine dorpsbibliotheek in Garden Valley, een dorpje in de staat Idaho. In deel III van dit artikel schrijft ze wederom over de enorme cultuurverschillen tussen ons land en de USA. Deel I leest u in Bibliotheekblad 10-2020 en deel II in nummer 6-2021.

TEKST EN FOTO'S: MARJOLEIN LOLKEMA

Ik mis James al een tijdje. Hij is al wekenlang niet meer in de bibliotheek geweest. Als ik ernaar informeer, hoor ik dat James ziek is door Covid-19. Dat zorgt ervoor dat hij ook nog eens extra te lijden heeft onder zijn borderline syndroom. Het gekke met James is dat hij echt een heel nare man kan zijn en dat ik toch ergens een zwak voor hem heb. Hij is vooral naar tegen mijn collega's, op de een of andere manier laat hij mij altijd met rust.

Dan zie ik hem, terwijl ik benzine aan het tanken ben. Ik loop op hem af en word ontvangen met een enorme 'big smile'. Ik vraag hoe het met hem gaat, en gelukkig gaat het weer wat beter met

Het gebouw van Garden Valley District Library.

hem. Al bekend hij dat hij moeite heeft met de wereld om hem heen, zo veel gevaren, zo veel leugens. Nu glimlach ik. 'Ach ja,' zegt hij, 'ik weet het. Jij en ik denken totaal anders over het leven en de wereld waarin we moeten leven.' En ik reageer met 'Maar gelukkig kunnen jij en ik nog steeds door dezelfde deur.' Het klinkt zo cliché, maar ik zie zijn ogen vollopen met tranen. 'Thanks for being so kind to me', zegt James. Ik hoop maar dat dit beetje vriendelijkheid hem wat moed kan geven voor de toekomst.

De bibliotheek

Ogenschijnlijk lijkt alles weer zijn gangetje te gaan in onze bibliotheek. Activiteiten worden weer volop gedaan. Tijdens *Summer Reading* (equivalent van de Nederlandse Kinderboekenweek) hebben we elke dag een activiteit gedaan. Simpele zelf regelbare activiteiten. Ik legde een instructie klaar en de materialen. Sommige ouders, grootouders en hun (klein) kinderen kwamen elke week langs om te zien wat ze die week weer konden doen. Zo konden ze meehelpen met het stickeren op een groot 'Let-Stick-Together'-poster, meebouwen aan een LEGO-model van Harry Potters Hedwig of een eetbaar aquarium maken – en opeten! Twee keer deed ik een grotere activiteit. Halverwege Summer Reading organiseerde ik een interactieve filmmiddag (we keken naar Finding Nemo), waarbij iedereen een script kreeg en spullen als een zaklamp, een visje in een ziplock zakje en een ballon. Tijdens de film zongen we onder andere de tune van de film Jaws, speelden we met een ballon en gaven we het visje zijn vrijheid terug. Onze laatste activiteit was een bezoek van de Amerikaanse Freck Vonk. Deze Corbin Maxey woont ongeveer anderhalf uur rijden bij ons vandaan en is bekend van zijn bezoeken aan de *Ellen Degeneres show*, *Jay Leno show*, *Martha Steward show* en ga zo maar door. Al op veertienjarige leeftijd begon hij met het geven van dierenshows. In een klein dorp als Garden Valley is het altijd een beetje eng, dit soort boekingen. Komen er kinderen of niet? Maar deze dag met Corbin Maxey stond het stikvol met kinderen, ouders, grootouders en andere Maxey-fans. Dus zo op het oog lijkt het allemaal weer heel normaal. Toch ben ik al een paar keer voor een verrassend

gesprek komen te staan, waarbij ik me achteraf altijd afvraag hoe, waarom en hoe ga je hier in vredesnaam mee om.

De schoolbus

Elke maand organiseer ik een LEGO-clubmiddag. Het is een van de best lopende activiteiten van onze bibliotheek. De uitvoering is simpel: ik sleep alle lego die we hebben naar de *Community Room* en geef de kinderen een opdracht. Voor de kinderen die thuisonderwijs krijgen is deze club een prachtige kans om andere kinderen te ontmoeten en te leren hoe je met elkaar omgaat. Voor de schoolgaande kinderen is het een leuke manier om zich even af te reageren van school en samen met voor hen soms nog onbekende kinderen iets moois te bouwen. Elke maand komen de thuisonderwijskinderen al vroeg naar de clubmiddag, de andere kinderen komen met de schoolbus. Zo sta ik dan te wachten met de thuisonderwijskinderen tot de schoolbus er is. Deze keer is de bus aan de late kant. Terwijl ik via het raam onze parkeerplaats in de gaten houd of de schoolbus eraan komt, zegt Nickolas: 'Om 16.00 uur stappen de kinderen in, dan duurt het nog zo'n vijf minuten voordat iedereen zit en dan is het vijf minuten rijden naar de bibliotheek. We moeten wachten tot 16.10 uur.' Ik draai me om naar Nickolas en vraag of hij thuisonderwijs krijgt (dat verwachtte ik eigenlijk, omdat Nickolas altijd door zijn moeder wordt gebracht, hij komt nooit met de schoolbus). 'Ik? Nee hoor, ik ga ook hier naar de school toe', antwoord hij. 'Maar waarom kom je dan niet gewoon met de schoolbus?', vraag ik. Het antwoord schokt mij. 'Omdat je nooit weet wat er kan gebeuren als je met de schoolbus gaat.' Maar wat kan er dan met je gebeuren in een schoolbus? Dat vraag ik me hardop af. En Nickolas kijkt mij verbaasd aan, weet ik het echt niet? 'Maar Marjolein, de chauffeur zou mij kunnen verkrachten!' Het grijpt mij behoorlijk aan. Een kind dat opgroeit met zo veel angst voor iets wat zou kunnen gebeuren. Ik weet even niet hoe ik moet reageren.

De Kinderfilmmiddag

Elke maand organiseer ik ook de Kinderfilmmiddag. We houden hiervoor de release data in de gaten van kinderfilms en proberen

Tijdens *Summer Reading* (equivalent van de Nederlandse Kinderboekenweek) hebben we elke dag een activiteit gedaan. Op de foto het maken van een 'eetbaar aquarium'.

Een van de activiteiten tijdens *Summer Reading* was een bezoek van Corbin Maxey, een dierenexpert, bekend van zijn dierenshows en optredens in televisieprogramma's. Maxey is hier net zo bekend als Freek Vonk in Nederland.

Op de vraag waarom een kindje nooit met de schoolbus reist, kreeg ik een ontluisterend antwoord: 'De chauffeur zou mij kunnen verkrachten!' Het grijpt mij behoorlijk aan. Een kind dat opgroeit met zo veel angst ...

zo dicht mogelijk tegen die datum aan de dvd aan te schaffen en te vertonen. Een boekenkar is roze geschilderd en dient als onze snackbar. Kinderen kunnen hier lekkers kopen als popcorn, fruitsnoepjes en zakjes chips, en de inkomsten worden gebruikt om de filmlicenties van te betalen. Terwijl de kinderen naar een film aan het kijken zijn, komt Hailey bij me. Ze fluistert dat ze erge pijn heeft. Ik neem haar mee naar de gang. Ik vraag waar ze pijn heeft. En ze wijst met haar vinger tussen haar benen. Als ik zeg dat ik haar moeder ga bellen om haar op te halen, zegt ze dat het prima met haar gaat en dat ze graag de film af wil kijken. Diverse keren neemt ze me daarna mee naar buiten om te vertellen dat 'het nog steeds zeer doet'. Een moeder van een paar andere kinderen vangt een beetje het gesprek op en zegt, waar Hailey bij staat: 'Negeer haar maar hoor, ze is een aandachtstrekertje, ze doet alles om maar een beetje aandacht te krijgen.' Al mijn alarmbellen gaan af. Ik zoek een collega op

Banned Books Week is een jaarlijks evenement dat de vrijheid om te lezen viert. Het wordt meestal gehouden in de laatste week van september en belicht huidige en historische pogingen om boeken in bibliotheken en scholen te censureren. Een probleem waar wij voortdurend mee te maken hebben.

en bespreek het met haar. Net als we de moeder willen bellen, komt Haileys moeder binnen en ik neem haar even apart. Ik vertel haar dat Hailey pijn heeft en dat ik denk dat ze met haar naar een huisarts moet gaan. De moeder zegt: 'Nee hoor, niet nodig. Ze heeft gewoon niet genoeg gedronken en ze stelt zich altijd graag een beetje aan.' Het blijft mij dwarszitten en dus ga ik die week naar de school en ik vraag een gesprek aan met de schoolverpleegkundige. Als ik haar het hele verhaal doe, knikt ze. Ze mag niets zeggen, dat snap ik. Maar zegt ze wel: 'Bedankt dat je me dit verhaal hebt gedaan, dat kan ons dossier rond maken.' Natuurlijk, Hailey kan zoals zo veel meisjes een blaasontsteking hebben (maar dit moet wel behandeld worden), maar wat als er meer aan de hand is? Ik voel me ontzettend opgelucht dat ik het heb kunnen delen met de schoolverpleegkundige en ik hoop maar dat Hailey niet weggezet gaat worden als een aanstellertje of aandachtstrekertje, maar serieus genomen wordt.

Na afloop van een groepsbezoek bleef deze klas nog even in de bieb. De school zorgde voor een lunch.

Zelfmoordcijfers

In Idaho liggen de cijfers van zelfmoorden 1.5 keer hoger dan het nationale gemiddelde. In 2020 steeg het gemiddelde van high schoolstudenten van 14.2 procent in 2009 naar 21.6 procent in 2020. Tussen 2014 en 2018 pleegden 125 schoolkinderen (leeftijd tussen de 6 en 18 jaar oud) zelfmoord in Idaho. Van deze kinderen waren 31 doden jonger dan 14 jaar.

Tijdens Storytime sta ik met een moeder te praten. Ze heeft drie kinderen en haar jongste komt nog naar Storytime. Haar oudste zoon gaat inmiddels naar de *middle school* (vergelijkbaar met de Nederlandse groep 7,8 en de brugklas). Ze vertelt me hoe zwaar bepaalde kinderen het op de middle school hebben: *'Ik denk dat je wel weet hoe moeilijk het is voor sommige middelbare scholieren. Een klasgenote van mijn zoon had het heel zwaar. Ze hilde en zei dat ze zichzelf haatte en zelfmoord wilde plegen. Mijn zoon was in shock. Hij gaf haar een knuffel en zei dat ze dat nooit moest proberen. Ze moest naar hem toe komen. Ik ben zo trots dat mijn zoon dit heeft gedaan.'*

Of het meisje het nou gemeend heeft of niet, ik hoop maar dat ze altijd een troostende schouder zal vinden.

Office for Intellectual Freedom

En dan is er nog de schaduw die over ons hangt van politieke groeperingen die steeds vaker hun boosheid richten op de bibliotheken. In Missouri proberen ze een wet erdoor te krijgen waarbij het censureren van boeken in openbare bibliotheken gelegaliseerd wordt. Als een bibliotheek betraapt wordt op het uitlenen van boeken met voor de leeftijd ongepaste seksuele content, dan kan de bibliothecaris een gevangenisstraf krijgen van maximaal een jaar. Volgens de Republikeinse Partij zouden er panels moeten komen, samengesteld uit (Republikeinse) ouders die moeten gaan evalueren of een boek de kast in mag of niet. Als voorbeeld worden door de Republikeinse senator Ben Baker de boeken genoemd: *The Absolutely True Diary of a Part-Time Indian* (vertaald als 'Dagboek van een halve indiaan') van Sherman Alexie, en *Slaughterhouse-Five* (vertaald als Slachthuis vijf) van Kurt Vonnegut. En ook in de staat Wyoming gaat het

Tijdens StoryTime Special Summer Reading mochten kinderen zelf een knuffelbeest maken.

die kant op. Gerechtelijke aanklagers zijn aan het evalueren of het mogelijk is om strafrechtelijke vervolging in te dienen tegen bibliothecarissen van een openbare bibliotheek. Het 'slachtoffer' is in dit geval de *Campbell County Public Library*. Het begon hier allemaal omdat het personeel een transgender goochelaar had uitgenodigd om een voorstelling voor kinderen te doen. Deze voorstelling moest geannuleerd worden vanwege bedreigingen aan het adres van de goochelaar en het bibliotheekpersoneel. Daarna werd de aandacht gericht op de collectie. Ze vonden vijf non-fictieboeken over sekseducatie en over het thema LGBTQ. Een van de boeken waar ze problemen mee hebben is bijvoorbeeld het boek *'How do you make a baby'* door Anna Fiske. Een staatsadvocaat in Texas heeft een lijst met daarop 850 boektitels samengesteld en benadert nu schoolbibliotheken of zij deze titels in hun collectie hebben. Ze moesten voor 12 november 2021 reageren. Hij heeft nog niet bekendgemaakt wat zijn volgende stap zal zijn.

Voor mij betekent dit het protocol 'wat te doen als iemand een boek uit de collectie wil verbannen' opnieuw te bekijken en aan te scherpen. Ook moet er een protocol komen 'wat te doen als een boze ouder in de bibliotheek komt en klaagt over de collectie' of 'wat te doen als de sheriff een aanklacht tegen onze bibliotheek opneemt'. In ons geval betekent het in ieder geval dat we direct contact op moeten nemen met het *Office for Intellectual Freedom*. Zij ondersteunen bibliotheken die te maken krijgen met deze aanvallen, maar hopelijk komt het nooit zo ver.

Make me warm with a hug

Is het dan alleen maar narigheid momenteel? Welnee! Er gebeuren eigenlijk veel meer leuke dingen. Een dame die aan de balie komt en vraagt: 'Doen jullie dit jaar ook een zomerprogramma?', en als we zeggen dat we dit doen, zegt ze: 'Ik ga gauw even naar buiten, naar mijn auto. Pak ik mijn chequeboek en schrijf ik even een donatie voor jullie uit.' Tot mijn stomme verbazing doneert deze dame zo maar 500 dollar, te besteden aan het Summer Reading-programma. Samuel van 10

Dit meisje was bij het bezoek van Corbin Maxey geweest en besloot toen dat zij zelf ook slangen kon vangen. Deze kousenbandslang heeft ze in de tuin van de bieb gevangen.

jaar doneert zijn 12 dollar zakgeld omdat de bibliotheek, zo zegt hijzelf 'keeps him alive'. Op de jeugdafdeling heb ik een bord dat, als je je hand erop legt, laat zien hoe koud of warm je hand is met behulp van kleuren. Het meisje Lux van 3 jaar leert tellen en schreeuwt elke keer dat ze in de bibliotheek is, zo hard ze kan: 1 – 2 – 3! En dan trekt ze haar hand weg van dit speeltje. Trots laat ze dan de afdruk van haar hand zien. En dan op een dag staat ze pontificaal op de jeugdafdeling haar broek en onderbroek uit te trekken. Waarop haar moeder in shock op haar afrent en Lux vrolijk roept: 'I want a butt pic.' De vierjarige Bradley moest van zijn moeder buiten spelen in onze kindertuin en komt bibberend van de kou binnen. Hij rent op me af en drukt zich tegen mij aan met de woorden 'make me warm with a hug'. Dan smelt je toch!

Schoolcontact

Ook het contact met de lokale school gaat een stukje beter. Heel lang was er nauwelijks contact met de school, op de jaarlijkse *Community Helpers Day* na. Toen ik bij deze bibliotheek ging werken, kreeg ik al gauw te horen dat de directrice van de school onze bibliotheek niet fijn vindt. Ik heb haar nooit ontmoet (ze is inmiddels naar elders vertrokken) en ik heb me er nooit iets van aangetrokken. Ik liet regelmatig mijn gezicht zien op de school en ik verweende de schoolbibliothecaris regelmatig met boeken die ik beter voor de school vond. Toen mijn 3D printer kapot ging, nam ik contact op met de leerkracht techniek, die hem samen met enkele studenten repareerde. Als bedankje bracht ik hem onze collectie 3D printerpenningen, die hij een tijdje met zijn studenten kon gebruiken. Terwijl ik met vakantie was dit jaar, kreeg ik een sms'je van mijn bazin: niet schrikken, als je terugkomt heb je twee dagen en dan komen er veertig kinderen met leerkrachten en ouders. En ze willen 'iets' met

Tijdens *StoryTime* deze zomer heb ik gezorgd voor echte Nederlandse broodjes met hagelstag.

STEAM (science, technology, engineering, art and math: eigenlijk dus activiteiten waarbij al deze vakken zijn gecombineerd). Een middag lang kreeg ik veertig kinderen uit *grade 1* (6- en 7-jarigen) en *grade 4* (9- en 10-jarigen). Inmiddels ben ik ook benaderd door de lerares van *grade 3*-leerlingen. Zij had gehoord van het groepsbezoek van *grade 1* en *4* en was zo enthousiast geraakt dat ook zij nu met haar leerlingen op bezoek wil komen. Met de schoolbibliothecaris doe ik nu samen het leesbevorderingsprogramma *The Idaho Teen Reading Challenge*.

Covid 19

Kijk je naar de hotspot coronakaart van Idaho, dan kleurt bijna heel Idaho rood tot donkerrood. *Boise County* is een van de vier counties in Idaho die nog steeds oranje kleuren. Hoe kan het dat onze county niet zo geraakt wordt door de pandemie? Omdat deze kaart een enigszins vertekend beeld geeft. De meeste mensen die in onze county ziek worden, laten zich niet testen – want Covid 19 is door overheden bedacht en bestaat niet echt. De dichtstbijzijnde ziekenhuizen zijn in de stad, en die ligt in Ada County. De inwoners uit onze county die in het ziekenhuis liggen of in het ziekenhuis overleden zijn aan Covid 19 worden in de statistieken meegerekend met de aantallen in Ada County. Covid 19 leeft hier nog steeds niet. Van de bevolking in Boise County is 34 procent nu gevaccineerd. Er was onlangs een kleine piek van mensen die zich alsnog lieten vaccineren. De plaatselijke brandweercommandant van Garden Valley overleed aan Covid 19. Hij weigerde zich te laten vaccineren omdat hij ervan overtuigd was dat hij zieker zou worden van het vaccin dan zonder vaccinatie. Ook zijn vrouw lag lang in het ziekenhuis. Bijna iedereen in het dorp kende de brandweercommandant en daardoor sloeg zijn dood in als een bom. Het heeft een aantal mensen ervan overtuigd om alsnog een vaccinatie te halen. De brandweercommandant kreeg een heldenstatus. Er werd bedacht dat hij een held was omdat hij 'in the line of duty' is overleden. Vermoedelijk kreeg hij Covid 19 omdat hij een ernstig zieke patiënt uit een nabijgelegen plaats naar het ziekenhuis had gebracht. Dus had hij zijn leven voor een ander gegeven. Sommigen hebben daar nog steeds een beetje een wrang gevoel bij: als hij zich had laten vaccineren, had hij waarschijnlijk zijn leven niet hoeven te geven.

Merk je hier er verder iets van? Nee. Er wordt hier geen rekening gehouden met een sociale afstand van 1,5 meter (wij proberen het wel te doen, overigens) en nergens moet je een mondkapje

NOVEMBER						
SUNDAY	MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY	SATURDAY
GARDEN VALLEY DISTRICT LIBRARY By Old Crouch Road, Garden Valley, ID 83423 (208) 442-3517 GardenValley.Lili.org Hours: Monday - Friday 10:00 - 6:00 Saturday 10:00 - 4:00 Closed Sunday						
1	2	3	4	5	6	7
		STEAM 4:00-5:30 Grades 2 & up		Storytime 10:30am		Adult Activities* Crisis Class: Seasonal Craft 12pm
8	9	10	11	12	13	14
			CODE CLUB 4:00-5:30 Grades 2 & up	OVER! Islands Storytime 4:00pm Fireman's Welcome!	Storytime 10:30am 12:30pm 4pm	
15	16	17	18	19	20	21
			STEAM 4:00-5:30 Grades 2 & up Google GROW for Small Business* 12pm		Storytime 10:30am DORA 4pm	
22	23	24	25	26	27	28
	Certification Classes* 3d Printer* 11 - 12:30 Wood Carver* 1 - 2:30	LEGO CLUB 4PM	CODE CLUB 4:00-5:30 Grades 2 & up	Google GROW for Job Seekers* 12pm		Library Closed
29	30	* Must register in advance by calling or visiting the library.				

Onze bibliotheek organiseert verschillende activiteiten per maand.

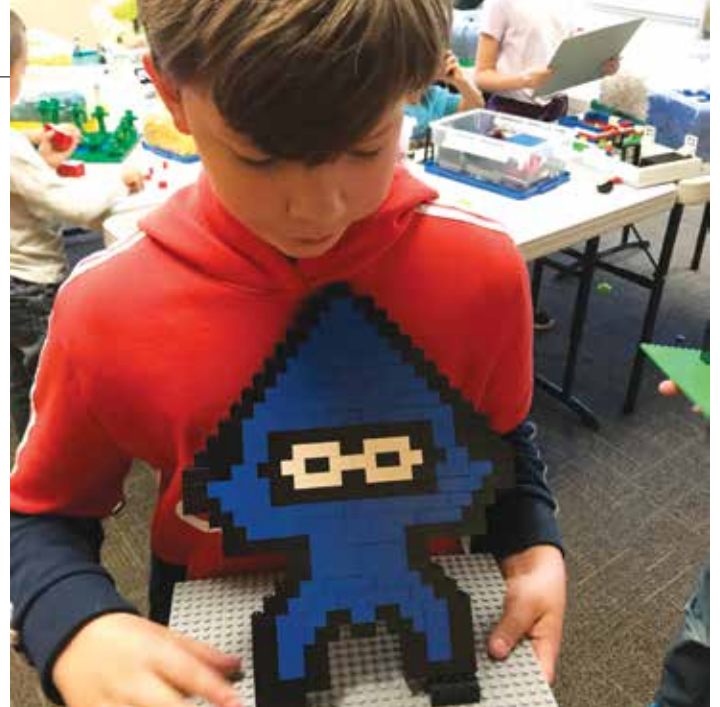

Tijdens StoryTime kunnen kinderen al hun creativiteit inzetten.

dragen. Een QR-code? Die hebben we hier niet. We hebben onze vaccininformatie op een kartonnen kaartje, maar dat hebben we nooit bij ons. We hoeven nergens te tonen dat we volledig gevaccineerd zijn. Nu is het verschil met Nederland natuurlijk wel dat we hier niet zo dicht op elkaar wonen. Veel mensen zien dagenlang niemand. Mijn man en ik kiezen ervoor alleen om te gaan met mensen van wie we weten dat ze volledig gevaccineerd zijn. Mijn man Frank en ik hebben in november allebei onze boostervaccinatie gehad. Met zo weinig gevaccineerden ben je lekker snel aan de beurt!

Ten slotte

Werken in een Amerikaanse bibliotheek is vaak niet heel verschillend in vergelijking met werken in een Nederlandse bibliotheek. Het voelt soms aan alsof het hier nog wat kneuterig gaat. Nederlandse bibliotheken voelen echt aan als een professioneel bedrijf. Hier doen we zelf maar hoe we denken

Elke maand organiseer ik een LEGO-clubmiddag. Het is een van de best lopende activiteiten van onze bibliotheek. Voor de kinderen die thuisonderwijs krijgen, is de club een prachtige kans om andere kinderen te ontmoeten en te leren hoe je met elkaar omgaat.

Homeschoolers hadden een grab to go craft bag meegenomen en laten zien wat ze ermee hebben gemaakt.

dat het goed zal zijn. Dat is soms prettig, die vrijheid, maar soms mis je enorm de provinciale en/of landelijke ondersteuning. Zeker, er is hier ook provinciale ondersteuning, maar dat is niets in vergelijking met wat er in Nederland wordt gedaan. Samenwerken met andere bibliotheken staat hier nog in de kinderschoenen. Neem alleen al de aanschaf van boeken, dvd's en audioboeken. Van een centrale aanpak is hier geen sprake. Wij gaan naar winkels als de Walmart of Costco om boeken en dvd's aan te schaffen. Of we bestellen via Ingram, Amazon en Bookoutlet. We krijgen geen mooie aanschafinformatie van NBD Biblion, het is vaak echt gokken of een boek, audioboek of dvd is wat we verwachten.

Mocht je ooit richting Amerika gaan en Idaho doorkruisen (wat echt een mooiere staat is dan iedereen denkt), voel je welkom in Garden Valley en breng zeker een bezoek aan de Garden Valley District Library. Onze website kun je vinden op: gardenvalley.lili.org